

NORSK
SOROPTIMA

TEMA: Kvinner, vann og lederskap

SI Presidents appell:
Women, Water and
Leadership

Yme: Bistandsorganisasjonen
Yme samarbeider med lokale
krefter for å sikre vann- og
fagkompetanse

Soroptimistprofilen:
Lill Bjørvik, Larvik
Norgesunionens
første og eneste
vannambassadør

Kjære Soroptimistsøstre,

Klimaendringer, tørke, oversvømmelser og flommer blir stadig mer intense og mer uforutsigbare for flere hundre millioner store og små matprodusenter over hele verden. To milliarder mennesker bor i det FN definerer som tørre områder, og FNs klimapanel viser til at rundt 200 millioner mennesker har dårlig tilgang til drikkevann som følge av klimaendringer. Tørre områder dekker rundt 30% av jordas landoverflate. I dag skjer ørkenspredningen 30 ganger raskere enn noensinne i menneskehetens historie. Om trenden ikke snus, vil snart hver femte verdensborger bo i områder med alvorlig vannmangel.

Det at vi nå har en SI-president som setter fokus på «Women, Water, Leadership» i sitt biennium, ser jeg på som svært viktig, og kunne egentlig strekke seg videre i flere ti-år. Dette nummeret av *Soroptima* gir oss et innblikk i noen av de flotte vann-prosjekter som har blitt startet og drives i regi av soroptimister flere steder rundt om i verden. Jeg vil oppfordre norske soroptimistklubber til enten å støtte allerede i gang-værende vann-prosjekter eller eventuelt selv starte et vann-prosjekt. Dessuten under SI Convention i Kuala Lumpur 18.-21. juli 2019, har vi mulighet til å høre mer om WWL-prosjektene og møte noen av de involverte kvinnene.

70% av alt ferskvann vi mennesker bruker går til landbruket. Ifølge FN kreves det at vi øker den globale matproduksjonen med 60-70% innen 2050. Vi må tenke nytt og smartere rundt hvordan vi produserer mat. At vann er kilden til alt liv, er udiskuterbart.

Jeg er så heldig at jeg har 2 barnebarn. Den eldste, 5 år gammel, og jeg var på et besøk på INSPIRIA science center hvor temaet var «Vann, Mat, Helse». Der ble vi bl.a. servert grillt melorm, grillede biller og grillede gresshopper. Det var ingen usmak, det smakte litt søtt og minnet om potetchips. Jeg kjøpte en pose med grillt melorm og tok den med i barnehagen da jeg skulle hente 5-åringen uken etter. De andre barna var litt engstelige for å smake, men erklærte at jeg var en veldig modig farmor!

Så at vi tenker i nye baner, er nok viktig. Dersom vi gjør flere tørre områder grønne, samtidig som vi produserer mat, fornybar energi og ferskvann i klimasmarte systemer, kan vi både bidra til å løse klimautfordringene, stoppe ørkenspredningen og skaffe grønne arbeidsplasser.

Så les *Soroptima*, og bli inspirert.

Bente Lene Christensen

Unionspresident

Norsk Soroptima kommer ut med 4 nummer årlig og er medlemsblad for Norges 1800 soroptimister. Som del av Soroptimist International, en NGO (non governmental organisation) for kvinner, er vi tilknyttet FN med representanter i FNs organer i New York, Geneve, Wien, Paris, Roma, Nairobi og Kairo. Soroptimistene har generell konsultativ status i FN og Europarådet. Organisasjonen er en upolitisk sammenslutning av klubber og arbeider for internasjonal forståelse, vennskap, fremme av menneskerettighetene, bedring av kvinners stilling i alle samfunn, respekt og forståelse for andres arbeid.

Forsidebilde: Kvinnene i Mangalisse henter trygt drikkevann fra Ymes brønner. (Foto: Stiftelsen Yme)

Innhold

**10-11
VANN**
FNs mål om vann; VANNdring på Verdens Vanndag; Rent vann i Norge?

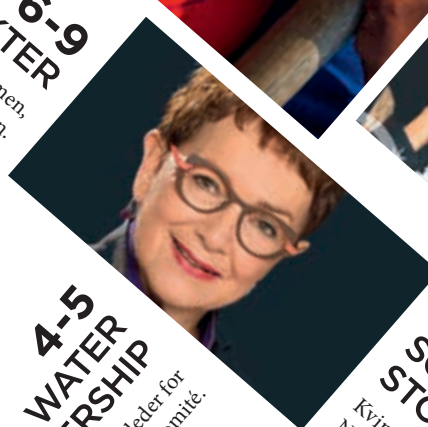
**12-14
YME**

Bistandsorganisasjonen Yme samarbeider med mennesker lokalt for å sikre rent vann og fagkompetanse.

**15
VANN PROSJEKTER**
Moldova, Romania; Vannkrise i Himalaya.

**6-9
WWL PROSJEKTER**
Fire av prosjektene under Women, Water and Leadership appellen.

**4-5
WOMEN, WATER
AND LEADERSHIP**
Intervju: Hafdis Karlsdottir, leder for presidentens appellkomité.

**20-24
SOROPTIMIST-
STOFF**

Kvinnemuseet; Gjenbruk i Strand; Norsk Soroptimist i SJ styret; Lilla sløyfe; Kvinnedagen.

**16-17
VANN STYRER
VERDEN**

**18-19
SOROPTIMIST-
PROFILEN**
Lill Bjørvik, Larvik.

Kvinner, vann, og lederskap

Soroptima denne gang har «Women, Water, Leadership», forkortet til 'WWL' som tema. Dette er appellen som Soroptimist Internasjonal (SI) presidenten Mariet Verhoef-Cohen har valgt for perioden 2017-2019.

Under en presidents appell jobber alle soroptimister over hele verden mot samme mål.

Prosjektene støttet av WWL-appellen har disse elementene:

<i>Kvinner og jenter</i>	som målgruppen.
<i>Vann</i>	som livsgrunnlaget.
<i>Lederskap</i>	som livsendrings-mulighet til utdanning og jobb.

WWL-prosjektene skal sikre vanntilførsel, bedre sanitære forhold, gi praktisk opplæring og ledertrening slik at de lokale kvinnene kan lede prosjektene selv etter at WWL-perioden er over.

For eksempel i Borneo, der lokale kvinner lærer opp til å vedlikeholde en dam, skaffe rent vann og utnytte det dyrkbare jordsmonnet på best mulig måte, eller i Kenya der 12 lokale klubber skal fortsette å spre kunnskap om vann i hele landet.

God lesning!

Fra redaksjonen: Lianne Gorrie Olsen, redaktør, Anne-Kari Aas Eielsen, Turid M. Lindheim Nilsen og Unni Ustad Figenschou.

Presidentens appell forener alle soroptimister

Mariet Verhoef-Cohen, Soroptimist Internasjonal President, har valgt *Women, Water and Leadership* (kvinner, vann og lederskap), som tema for 2017-2019 appellen.

Mariet Verhoef-Cohen.

Presidentens appell er veldig viktig! Da jobber alle soroptimister i verden for det samme prosjektet, uansett hvilken føderasjon, union eller klubb de tilhører.

Women, Water and Leadership (WWL) appellen skal samle inn minst GBP 350.000 for å støtte 5 prosjekter i forskjellige land, der kvinner blir hjulpet til å bli selvstendige og ta ledelse i vannforvaltning. Kvinnene vil få tilgang til den teknologien de trenger og de vil få opplæring i hvordan man bygger og vedlikeholder sikker vann- og sanitær infrastruktur.

DEN VIKTIGSTE RESSURS

Hafdís Karlsdóttir fra Soroptimist Internasjonal (SI) Island er leder for

presidentens appellkomité. Soroptima ba henne fortelle om bakgrunnen for appellen.

– Mariet, vår SI-president, har alltid vært overbevist om hvor viktig vann er, spesielt for kvinner, sier Hafdís.

Allerede i 2007, da Mariet var president for SIE-føderasjonen, hadde hun vann høyt på sin agenda, og startet programmet «*Soroptimists Go for Water*».

– Hun var bekymret for kvinners manglende deltakelse i beslutningsprosesser om vannressurser, forklarer Hafdís. – Siden da, har vannmangel og vannforurensning blitt enda verre. Mariet følte at tiden var inne for å gjøre noe mer.

FEM PROSJEKTER

En oppsummering av fire av prosjektene følger på de neste 4 sidene i dette bladet. Alle prosjektene har som mål å lære kvinner hvordan man samler, lagrer, rengjør og bruker vann på best mulig måte. Denne kunnskapen vil hjelpe til med å sikre fremtiden for dem og deres barn, og gi dem sosial status i lokalsamfunnet.

– Det femte prosjektet er litt annerledes. Det innebærer et tilskudd på USD 1000 til en ung kvinne som skal studere på 'H2O Global Leaders and Water Innovation Lab' hvor hun skal lære om kommunikasjon og ledelse.

Hafdís Karlsdóttir.

TENK GLOBALT – HANDLE LOKALT

Mens de fleste soroptimistklubber forstår viktigheten av den internasjonale appellen, er det mange som bare fokuserer på egne vannprosjekter lokalt.

Det er helt greit, sier Hafdís. – Som vi sier ved starten av hvert klubbmøte i Island: Klubben er forpliktet til å betjene det lokale, nasjonale og internasjonale samfunn. Det betyr at vi skal fokusere både lokalt og globalt.

Eksempler inkluderer: Unionen og klubbene i Nederland feirer sitt 90-årsjubileum ved å støtte 90 kvinnelige bønder i Kenya. SI Club Connecticut Shoreline i USA støtter prosjektet Women, Water and Leadership i

a global voice
for women

Women, Water & Leadership
SI President's Appeal 2017-2019

OPPLÆRING: Under en av WWL prosjektene, lærer kvinner i Kenya å dyrke mat og sikre tilgang på vann og ren energi. Les mer på s. 6-8.

Malaysia med USD 2.500. Klubber på Island har donert mer enn EUR 7.000, tilsvarende NOK 71 per medlem, til WWL-appellen.

– Når jeg ser entusiasmen hos kvinnene som deltar i prosjektene våre og hvordan de blir selvstendige, viser det meg at vi som soroptimister virkelig hjelper kvinner, og det er en god følelse. Disse prosjektene gjør meg optimistisk for fremtiden for de samfunnene vi jobber med.

PÅ EGEN HÅND

Målet med alle prosjekter i appellen er at de skal bli selvstendige. Kvinnene utdannes til å fortsette arbeidet etter at soroptimist-appellen er avsluttet.

– I oktober 2019 slutter vi å samle inn donasjoner til WWL, men våre medlemmer er velkomne til å fortsette å bidra om de vil. Jeg vil følge prosjektene og fortsette med å finansiere dem til midten av 2020, avhengig av midler og fremdriften av prosjektene, sier Hafdis.

Oppdateringer av prosjektene legges ut på SI-nettsiden og på Facebook regelmessig.

Medlemmer i Norge kan donere til appellen via SIE-nettsiden:

<http://www.soroptimisteurope.org/donate/presidents-appeal-2017-2019/>.

I tillegg til å donere penger, kan medlemmer kjøpe vakre gull- eller platinabelagte sølvkjeder designet av Villy Makou, en Soroptimist fra Hellas, eller en glitrende pin designet av Hilary Laidler, en soroptimist fra England. Midlene fra salget blir donert til appellen. For mer informasjon eller å bestille, send en e-post til Hafdis på hafdis@in.is.

FORKORTELSER:

SI	Soroptimist Internasjonal
SIE	Soroptimist Internasjonal Europa
WWL	Women, Water, Leadership (kvinner, vann, lederskap)

Opplæring i matdyrking i Kenya

I et jordbruksområde nordvest i Kenya, nær Nairobi, satser SI på å tilrettelegge for opplæring av kvinner i å dyrke mat og sikre tilgang på vann og ren energi. Det skal legges til rette for utvikling og styring for og av kvinnene selv.

VANN-TANKER: I samarbeid med SI, SI Kenya og lokale myndigheter har lokale kvinner gått til innkjøp av to store vanntanker. (Foto: <https://www.soroptimistinternational.org/>)

74 kvinner som driver med jordbruksrelatert arbeid er valgt ut til å lede, ta del i og trekke ut fordeler av å være en del av dette prosjektet. I samarbeid med SI, SI Kenya og lokale myndigheter har de gått til innkjøp av to store vanntanker. Kvinnene ble lært opp til å dyrke mer effektivt, med blant annet opplæring i bruk av ny teknikk og oppdatert redskap. Resultatet var at produktene ble av bedre kvalitet. I tillegg ble det installert toalettfasiliteter ettersom de er selvforsynt med vann.

SELVFORSYNT MED VARER

Det ble lagt ned mye planlegging og fysisk arbeid. Tre ble plantet og passende

grønnsak-frø ble valgt ut og sådd. Kvinnene fikk hjelp av fagfolk og et to-dagers kurs. Ved å kurse kvinnene i hvilke produkt som egnet seg best for deres jordsmonn, og ved å finne fram til minst fem forskjellige grønnsak-sorter, fikk de mulighet til å bli selvforsynt med flere typer varer og fikk en mer variert kost.

Første fase av prosjektet har allerede gitt resultat og flere av grønnsakene skal snart høstes. SI-presidenten Mariet Verhoef-Cohen sier følgende om prosjektet:

– Det er vidunderlig å se at prosjektet tar

form og at det er gjennomførbart. Utbyttet er allerede doblet og kvinnene er svært ambisiøse og knyttet til det bærekraftige prosjektet.

Dette er bare en begynnelse og håpet er at to tusen personer snarest skal sikres mat gjennom oppfølging av alle elementer i prosjektet. Målet er at over tre hundre kvinner kan få en bedret økonomisk situasjon ved å lære en mer riktig og lønnsom dyrkings-teknikk.

SI Union of Kenya har tolv lokale klubber og deres ønske og mål er å spre kunnskap og legge til rette for flere liknende oppgaver i hele landet.

WeWash prosjektet i Bulgaria

SI er i gang med et prosjekt for lavtlønnede og arbeidsløse kvinner i Bulgaria. Målet for prosjektet er å sikre vanntilførsel til sanitært bruk og gi jenter og kvinner kunnskap om næringsrik mat.

OPPLÆRING: Unge damer i Bulgaria lærer om vann og sanitære forhold. (Foto: <https://www.soroptimistinternational.org/>)

Gjennom utdanning, kursgjennomføringer og lederkurs, ønsker SI å gi kvinnene trening i å ta avgjørelser og gjennomføre WeWash-prosjektet.

I begynnelsen av mai 2018, startet SI dette prosjektet i flere landsbyer. Målet er at 100 kvinner skal få

anledning til å forbedre sine muligheter og at minimum 30 kvinner skal skaffes trening og kunnskap til å kunne drive en småskala-bedrift under WeWash sine vinger. SI har gitt EUR 60 000 til prosjektet, som først og fremst er et selvhjelps-program for kvinner i ikke-urbane områder.

SI-klubben i landsbyen Plovdiv samarbeider med Earth Forever Foundation-organisasjonen (EFF). De har en felles oppfatning om at betydningen av rent vann og bedring av sanitære forhold er en forutsetning for at kvinner og familiene deres kan få et bedre liv. De er også enige om at utdanning og ledertrening for kvinner vil resultere i bedre levevilkår i samfunnet.

Bulgaria har ikke nok penger, kapasitet eller kunnskap til å innfri EU sine direktiver for rent vann og tilførsel av vann. Det står bedre til i byer enn på landsbygda og derfor er små tettsteder SI sine satsingsområder.

Mange i målgruppen for prosjektet er Rom-folk fra landlige strøk. Fattige jenter fra Rom-folket dropper ofte ut av skolen i 12-14 års alderen, blir gift eller overlever på sosial stønad. I tillegg kommer eldre og yngre Rom-kvinner som sjelden eller aldri har hatt et arbeid eller skolegang. Deres sjanse er å dra utenlands eller leve på familien. Kvinner uten arbeid har ofte ikke mer enn 700 kr i måneden å leve av. Mange prøver å dyrke en liten jordflekk for å skaffe seg mat. Derfor er det svært viktig å hjelpe og SI-støtten går direkte til prosjektet uten mellomledd.

SI, den lokale SI-klubben og EFF vil bygge et alternativt sanitærsystem, men i fremtiden er en slik satsing basert på at hver landsby og kvinnene der skal få et eierskap til prosjektet.

Skulle du og din klubb finne ut at dere ville støtte WeWash, kan dere finne detaljert beskrivelse på SI sine nettsider.

<https://www.soroptimistinternational.org/wewash-women-water-and-leadership-appeal/>

HÅNDVASK: Tilgang til rent vann for sanitært bruk er en del av SI prosjektet.

Dam- og vannprosjekt på Borneo

I landsbyer på Borneo går SI sitt Women, Water and Leadership (WWL) prosjekt ut på å lære opp lokale kvinner til å vedlikeholde en dam, skaffe flest mulig rent vann og utnytte det dyrkbare jordsmonnet på best mulig måte.

BORNEO: Prosjektet lærer opp lokale kvinner til å vedlikeholde en dam.
(Foto: <https://www.soroptimistinternational.org/>)

De lærer å dyrke gamle og nye sorter mat til eget bruk. Foruten å sørge for rent vann til mat og drikke, er forbedring av sanitære forhold viktig.

Kvinnene i landsbyene er spesielt utsatt, vannet er forurensset, de mangler elektrisitet og de har heller ikke tilgang til medisinsk hjelp. Her er det en rådende mannsdominans innen planlegging og styring.

OPPLÆRING ER NØKKELEN

Damasura Soroptimistklubb har sammen med lokale myndigheter satsset på unge jenter i to landsbyer og gitt dem opplæring i sveising som en del av hjelpe-programmet. 35 jenter fra Long Tanyit i Sarawak-området har allerede fått fagbrev i sveising.

Seks SI-klubber i Malaysia støtter idéen og den første fasen av prosjektet i Long Tanyit. Dersom denne fasen av prosjektet lykkes, vil idéen overføres til andre landsbyer.

Rent vann kan oppnås ved å samle regnvann, vedlikeholde dammer eller gå til innkjøp av nye rørsystem. På den måten kan vannet føres direkte til landsbyen og brukes der. I tillegg vil den styrke muligheten for å få tilgang til vann i tørkeperioder ved bygging av regnvann-tanker.

Kvinnene skal også lære om økologisk landbruk. Litt etter litt vil de kunne skaffe seg erfaring og kunnskap til å lede andre kvinner. Sammen med sveiserne og deres lederskap, er det et reelt håp om at kvinner kan ta mer styring over egne liv.

ØKOLOGISK DYRKING

SI i Malaysia har startet opp et prosjekt i landsbyen Kg Gana i Sabah. Her er det bare tilgang til rent vann en gang i uken. Sammen med andre hjelpeorganisasjoner, har SI satt i gang et hjelpe-program som går ut på å skaffe vann fra en fjellkilde.

SVEISING: 35 jenter fra Long Tanyit i Sarawak-området har allerede fått fagbrev i sveising.

I neste fase er målet å få i gang produksjon i et eget jordbruksområde der det skal undervises i økologisk dyrking. De har allerede fått tilgang til land, vann og reparasjon av vannledninger med hjelp fra lokale myndigheter. Det vil bli tilbudt kurs i hvilke frukt og grønnsaker som egner seg, samt bearbeiding, omsetning i rå og konserverte varer og markedsføring.

Øyeblikkelig og langsiktig hjelp etter jordskjelv i Indonesia

I september 2018 ble det utløst et jordskjelv styrke 7,5 med senter i Sulawesi. En påfølgende seks meter høy tsunamibølge i etterkant forverret katastrofen.

Ødeleggelsene var enorme, fem landsbyer ble utslettet, over 2000 personer mistet livet og da hjelpearbeidet var avsluttet, manglet det redegjørelse for over 5000 mennesker. Når naturkatastrofer inntreffer, er det alltid de fattigste innbyggerne som rammes hardest.

I oktober 2018, en måned etter jordskjelvet, manglet 220 000 mennesker tak over hodet. De fleste boligene var av dårlig standard og ble knust eller utslettet. Det var Omgala-området det gikk verst ut over denne gangen. Verdensbanken har tilbudt regjeringen et lån på NOK 1 milliard. Med den kunnskap vi har til jordskjelv og andre katastrofer, vet vi at nødhjelp må på plass så snart som mulig.

FN, SI South West Pacific, SI Indonesia, og Soroptimist-klubbene i Jakarta og Kemang kom straks på banen og opprettet en prosjektgruppe for å finne ut hva som måtte gjøres. Soroptimistene tilbyr hjelp på to plan. SI South West Pacific vil konsentrere seg om øyeblikkelig hjelp, mens SI Indonesia vil fokusere på å opprette og samle inn penger til et prosjekt under 'Women, Water og Leadership' (WWL) appellen.

OPPLÆRING VIKTIG

SIs hovedmål er å hjelpe kvinner og jenter. Arbeidet, som er under planlegging, inkluderer bygging av offentlige toalett, anskaffelse av vann til matlaging og hygiene, samt hjelp til å opparbeide grønnsakshager. Opplæring er viktig for

soroptimister og kvinnene vil få trening i hvordan man setter i gang og vedlikeholder prosjektene. Selve prosjektet vil ikke bli gjennomført før i siste del av WWL-perioden, dvs oktober 2019. Når WWL trekker seg ut, vil SI Indonesia overta ansvaret.

Rent vann er en velsignelse og nødvendighet i menneskers liv. Forurenset vann er årsak til både sykdom og død på grunn av spredning av smittsomme sykdommer og diaré. I et område der det inntreffer en naturkatastrofe og alt blir ødelagt, blir vannet en eneste stor søledam. I dette området bidrar soroptimister til førstehjelp for de rammede og kan gi dem en mulighet for å komme seg på beina igjen.

LOMBOK: Ødeleggelsene var enorme etter jordskjelvet i september 2018. (Foto: ABS-CBN News)

FNs mål og delmål

6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

VERDENSMÅL NR. 6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD «Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle»

Alle må ha tilgang til rent vann hvis vi skal oppnå bærekraftig utvikling. Det finnes nok ferskvann på kloden, men dårlig økonomi og manglende infrastruktur står ofte i veien.

Det er gjort store framskritt i arbeidet med å sikre tilgang til toaletter for alle. Utviklingen har imidlertid gått for sakte. Millioner av mennesker dør hvert år av sykdommer de får fordi de ikke har tilgang på rent vann og toalett.

Delmål 6.1 GI ALLE ADGANG TIL RENT DRIKKEVANN

Innen 2030 sørge for allmenn og likeverdig tilgang til trygt drikkevann til en overkommelig pris for alle.

Delmål 6.2 GI ALLE ADGANG TIL HYGIENE-, SANITÆR- OG TOALETTFORHOLD

Innen 2030 sørge for tilstrekkelige og likeverdige hygiene-, sanitær- og toalettforhold for alle, med særlig vekt på behovene for jenter og kvinner samt personer i utsatte stillinger.

Delmål 6.3 STYRKE VANNKVALITETEN OG RENSE OG BRUKE SPILLVANN BEDRE

Innen 2030 sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, halvere andelen ubehandlet spillvann og i vesentlig grad øke gjenvinning og trygg ombruk på verdensbasis.

Delmål 6.4 GJØRE VANNFORBRUKET EFFEKTIVT OG SIKRE FORSYNINGEN AV FERSKVANN

Innen 2030 skal vi bli betydelig bedre til å utnytte vannet i alle sektorer, sikrebærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann for å håndtere knapphet på vann og i vesentlig grad redusere antall personer som rammes av vannmangel.

Delmål 6.5 INNFØRE INTEGRERT FORVALTNING AV VANNRESSURSENE

Innen 2030 gjennomføre en integrert forvaltning av vannressurser på alle nivåer, blant annet gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt.

Delmål 6.6 BESKYTTE OG GJENOPPRETTE ØKOSYSTEMER I OG OMKRING VANN

Innen 2030 beskytte og gjenopprette vannrelaterte økosystemer, herunder fjell, skoger, våtmarker, elver, vannførende bergarter og innsjøer.

Delmål 6.A STØTTE UTVIKLINGSLANDS HÅNDTERING AV VANN- OG SANITÆRFORHOLD

Innen 2030 utvide det internasjonale samarbeidet og støtte oppbygging av kapasitet i utviklingsland når det gjelder virksomhet knyttet til vann- og sanitærforhold, blant annet teknologi for vannoppsamling, avsalting, effektiv bruk av vannressurser, behandling av avløpsvann, gjenvinning og ombruk.

Delmål 6.B STØTTE LOKAL HÅNDTERING AV VANN- OG SANITÆRFORHOLD

Støtte og styrke medvirkning fra lokalsamfunn for å bedre forvaltningen av vann- og sanitærforhold.

Larvik Soroptimistklubb markerer FNs Vanndag

I år er det niende året Larvik-klubben markerer FNs Vanndag med sin VANNDring.

Larvik-klubbens VANNDring kom til som en idé fra klubbmedlem Lill Bjørvik, som var Norgesunionens første og eneste vannambassadør (se artikkel s. 18). Den gjennomføres i solidaritet med alle kvinner som tilbringer utallige timer for å gå etter livgivende vann.

En spenstig gruppe på to har ansvaret for gjennomføringen: Hilde Eskedal og Torunn Hammer Haarberg. De bestemmer hvor turen skal gå, prøvegår løypa og lager kart til publikum.

Turen, som i år går søndag 31. mars, blir lagt opp som et familieopplegg med servering av gratis pølser eller kaffe og kaker når 'mål' er nådd.

– Vi har mange trofaste vandrere og stadig nye kommer til, forteller Margaret Støle Karlsen, markedsansvarlig i Larvik Soroptimistklubb.

Komiteén annonserer gjennom ulike kanaler og deltakerne betaler en symbolsk sum for å bli med.

– Men vi gjør ikke dette for å tjene penger, forklarer Margaret. – Det gir god publisitet både for klubben og organisasjonen. Alle deltakere får informasjon om soroptimismen, både på papir og muntlig.

– Larvik Soroptimistklubbs VANNDring er bokstavelig talt en dråpe i havet, men den setter fokus på et viktig emne: Kvinner og utdanning, vann, energi og menneskeverd. Som FN sier det: Hvem du enn er, hvor enn du er, vann er en menneskerett, poengterer Margaret.

– Det er gjort store framskritt i arbeidet med å sikre tilgang til toaletter for alle, men utviklingen går for sakte. Millioner av mennesker dør hvert år av sykdommer de får fordi de ikke har tilgang til rent vann og toalett.

LARVIK: Annonse for årets VANNDring.

Fredag, 22. mars er FNs internasjonale vanndag og årets tema er 'Leave no one behind'. Hadde din klubb en markering den 22. mars? Husk å skrive PFR-rapport og gjerne en artikkel til klubbens hjemmeside og/eller Facebook.

RENT VANN?

Vi er vant med at drikkevannet i Norge er rent. Men hva skjer hvis det rene vannet blir transportert gjennom forurensede vannledninger?

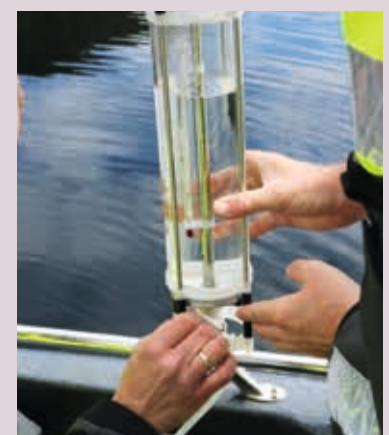
Norsk Helseinstitutt er bekymret for at virus og bakterier skal kunne ødelegge det rene drikkevannet.

Grunnen er at vi bruker vannledninger fra ca. 1950 – 1970, og de kan være utette eller ødelagte på en eller annen måte. Tilsig kan forurense vannet vi drikker og problemet er økende.

Mange kommuner har startet arbeidet med å skifte ut eller reparere vannledningsnett, men altfor mange får vann gjennom forurensede rør, fordi kommunen ligger etter tidsmessig og ikke har kapasitet til å bytte ut det enorme nettverket som trenger fornying. At det i tillegg vil bety en stor kostnad, gjør ikke saken bedre.

En løsning kan være at staten går inn med øremerkede midler for å få i gang arbeidet med å bytte ut gamle ledningsnett i kommunene.

Kilde: Aftenposten og NRK

PRØVER: Drikkevannsforskriften setter strenge krav til kvaliteten på drikkevann. Vannkvaliteten overvåkes og det tas jevnlig prøver for å sikre at forskriften overholdes. (Foto: IVAR)

Vann gir liv, muligheter og gode samfunn

Rent vann dekker våre primærbehov gjennom å slukke tørsten og sulten. (Foto: Stiftelsen Yme)

FAKTA OM YME:

- Yme er norsk bistandsorganisasjonen i Aust-Agder som har spesialisert seg innenfor fagområdene vann, sanitær, fred og forsoning og yrkesutdanning.
- Yme ser ikke på lokalsamfunnene som mottakere av bistand, men som aktive aktører som selv tar kontroll og leder utviklingen av sine liv og samfunn.
- Yme arbeider for å knytte bånd til næringsliv og kulturinstitusjoner i Agder. En viktig del av deres visjon er å skape engasjement og økt forståelse for bærekraftig utvikling.
- Samfunnsutvikling og fattigdomsbekjempelse må starte med en myndiggjøring av enkeltmennesker. Det begynner med tilgang på rent vann.
- Flere skoler i Agder deltar i prosjekter med å bygge yrkesskoler i Rwanda, Mozambique, Somalia og Kongo.
- Ymes vannprosjekter er for tiden i Brazzaville i Kongo og i Somalia.

I den stekende sola midt på dagen en søndag i mars 2016, sto en kø av mennesker oppstilt ved den lokale vannposten i Hilmo i staten Galmudug i Somalia. Der er esler og vogner, kameler og vannkanner. Folk har gått langt til fots for å hente trygt drikkevann hjem til familien sin.

En brokete og støvete forsamlingen med mennesker, omgitt av tørt gress og noen få trær, har samlet seg rundt den grunne håndgravde brønnen. Alt og alle, inkludert den endeløse, brennende sanden under føttene deres, sto der i kontrast til den knallblå, skyfrie himmelen. Mohammed Ali er far til seks, og kommer hit hver dag for å hente vann. Vann som er altfor salt og som er forurenset. Det eneste vannet tilgjengelig som han kan ta med hjem til familien.

– Folk venter i timevis i kø. Hvis noen prøver å snike i køen, kan det bryte ut voldsomme kamper, forteller han.

2000 MENNESKER HVER DAG TIL NY BRØNN

Mai 2016: Mellom sand og himmel står nå landsbyboerne i Hilmo i kø like utenfor den nye vannhullet nylig boret av Yme/GSA /NorSom med støtte fra Utenriksdepartementet i Norge. Hit kommer det 2000 mennesker hver dag for å hente vann.

Nå kan Mohammed fortelle at han venter mindre enn to minutter før det er hans tur i springen.

– Konfliktene rundt vannhullet har avtatt. Det er mindre konkurranse fordi det er mer vann tilgjengelig. Vannet er rent. Det er også separate kraner for mennesker og dyr, så det er mindre risiko for sykdom, sier Mohammed.

– Endelig har vi rent drikkevann i landsbyen, sier Mohammed, som leder vannkomiteén i Hilmo.

SPEIELLE UTFORDRINGER

– I Somalia er vi spesielt utsatt fordi vi er truet av alvorlig landforringelse, forørkning, og væpnet konflikt. Vann er mangelvare. Konsekvensene er mange og kostbare. Folk sulter fordi de ikke har vann til dyrking av mat og til buskapen. Uten mat og uten vann til å lage den lille maten de har, blir befolkningen underernært. Mange mennesker sliter med øyesykdommer, som kunne ha vært unngått dersom de hadde hatt rent vann. – Så har man de virkelig farlige og dødelige konsekvensene med diaré-sykdommer som kolera, sier hydro-

Rent vann sikrer god hygiene og derfor også god helse. (Foto: Stiftelsen Yme)

geolog Nasr Hamidhan. Nasr jobber i GSA som er Yme sin lokale samarbeidspartner gjennom 14 år.

Siden 2006 har stiftelsen Yme arbeidet med å skaffe rent drikkevann til befolkningen. – Dette gjør vi hovedsakelig ved å bore brønner. Utfordringene med vannet i store deler av Somalia er at selve grunnvannet er saltholdig. Det må derfor bores dypt, ofte ned til mer enn 200 meter. Vi har egen borerigg og stort, lokalt mannskap med dyktige fagfolk som ingeniører, hydrologer og geologer, sier daglig leder i Yme, Thore-André Thorsen.

Vann gir fantastiske ringvirkninger

- Rent vann dekker våre primærbehov gjennom å slukke tørsten og sulten.
- Rent vann sikrer god hygiene og derfor også god helse.
- Rent vann brukes i industri og annen produksjon av varer. Slik kan fattige samfunn bygge opp økonomien sin igjen.

LES MER >

SAMARBEID

Yme samarbeider med mennesker lokalt for å sikre rent vann og fagkompetanse. – Vi gir også opplæring i hvordan lokalsamfunnene selv kan drifte og vedlikeholde brønnene, slik sikrer vi en positiv utvikling blant enkeltmennesker i de rammede områdene; både mentalt og fysisk, understreker Thore-André Thorsen.

JENTERS VERDIGHET

Jenter lider ofte fordi det ikke finnes vann i nærheten. Jenter har ansvaret for å hente vann og får ikke tid til å gå på skolen. I tillegg går de glipp av en hel ukes undervisning hver måned når de har mensen fordi de ikke får vasket seg på skolen.

Mange kvinner blir utstøtt og mister alt fordi de ikke klarer å holde seg rene. De har ikke tilgang på vann, eller det er for farlig å gå den lange veien for å hente det.

– Små jenter blir stadig utsatt for voldtekt og vold under vannhenting. De er et lett offer for forbrytere som vet at det ofte er jentene som har denne oppgaven i familien. Å få en

ARENDALE-GRIMSTAD: SI Arendal-Grimstad ved Lisbeth Kismul overrekker en sjekk på NOK 10.000 til støtte for brønnprosjektene i Afrika.

egen brønn i nærheten av huset redder mange liv. Når jentene plutselig har seks timer til rådighet, tiden de ellers ville brukt til å hente vann, kan de studere, engasjere seg eller kanskje dyrke noe, sier Thore-André Thorsen.

ARENDALE-GRIMSTAD STØTTET YME

På Distriktsmøtet i Syd 1 i 2008 holdt Geir Ommundsen (Yme) foredrag om rent vann og ordnede sanitære forhold. Etter foredraget overrakte klubben ham en sjekk på kr. 10000 til Yme.

(Foto: Stiftelsen Yme)

Forskningsrapport med alarmerende innhold

Isbreene i Himalaya omtales ofte som «den tredje pol» fordi de inneholder de største ferskvannskildene på jorden, nest etter nord- og sydpolen.

I en omfattende forskningsrapport slås det fast at to tredjedeler av Himalayas isbreer står i fare for å smelte innen 2100 hvis ikke klimagassutslippene reduseres, skriver avisen The Guardian.

Over 200 internasjonale forskere står bak rapporten, som er utarbeidet av International Centre for Integrated Mountain Development (ICIMOD) i Nepal. 125 forskere har gjennomgått og kvalitetssikret innholdet i rapporten.

I følge rapporten skal Hindu Kush-Himalaya-regionen allerede ha mistet opp mot 15 prosent av isen siden 1970-tallet.

Isbreene er vannkilde for millioner av mennesker som bor i dette området og smeltingen vil påvirke levevilkårene for nesten to milliarder mennesker. 1,65 milliarder mennesker er avhengige av de store elvene som strømmer fra fjelltoppene til India, Pakistan, Kina og andre nasjoner. Vannet renner ut i ti av verdens viktigste vassdrag, blant dem Ganges, Indus, Huang He og Mekong.

Selv om verden klarer å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader, er risikoen at en tredjedel av ismassene i Himalaya vil være borte innen utgangen av dette århundret. Forskerne kaller utviklingen for sjokkerende.

Kilde: [https://www.theguardian.com/environment/2019/](https://www.theguardian.com/environment/2019/feb/04/a-third-of-himalayan-ice-cap-doomed-finds-shocking-report)

[feb/04/a-third-of-himalayan-ice-cap-doomed-finds-shocking-report](https://www.theguardian.com/environment/2019/feb/04/a-third-of-himalayan-ice-cap-doomed-finds-shocking-report)

SMELTENDE IS: Isbreer i Himalaya området er vannkilde for millioner av mennesker. (Foto: Alex Treadway/ICIMOD/The Guardian)

Bygging av brønner i Moldova

Norgesunionen har deltatt i brønnbygging og brønnrestaurering i Moldova.

Norsk samarbeid med soroptimistklubber i Moldova begynte i 2003. Moldova var på den tiden det fattigste landet i Europa. Mange hjelpe- og støtteorganisasjoner ønsket å gi hjelp og en av dem var Soroptimist International (SI).

Det viktigste var å skaffe folk rent vann ved å bygge brønner og rense vannet. Brønner i de aktuelle hjelpeområdene var ikke bare en kran i bakken, men et rundt eller firkantet murverk. Murene kunne være opp mot en meters høyde med tak over.

SI valgte å jobbe med bygging og vedlikehold av brønner i fire landsbyer i Causeni-distriktet, sør-øst i Moldova. Flere soroptimist-medlemmer fra Norge har besøkt brønnområdene. De fikk se at på noen steder har et hull i bakken blitt endret til et vakkert byggverk av stor verdi for livet i området.

En oversikt over ni brønner som ble restaurert mellom 2010 og 2013 viser hvor mange som brukte dem og hvordan de ble finansiert. Åtte av ni brønner var finansiert av SI og de lokale myndighetene som bidro med like store andeler. I tillegg var det innsamlinger til brønnbyggingen i hver landsby. Rundt 30 % av befolkningen i landsbyene bruker brønnene.

Norgesunionen var med på å starte opp flere soroptimistklubber i Moldova.

Arendal-Grimstad bygget brønner

Forurenset vann ga store helsemessige problemer i fire landsbyer utenfor Slatina i Romania.

Den lokale soroptimistklubben hadde et prosjekt med å kjøpe inn vannflasker til disse landsbyene, for at innbyggerne skulle kunne drikke rent vann. Men tilskudd av plastflasker kunne bare være en midlertidig løsning.

Kontakt med Arendal-Grimstad-klubb ble opprettet mellom klubbmedlem, Mette Steel og SI Slatina President Victoria Ciucu via et familiemedlem.

Klubbene ble enige om et samarbeid der de ville satse på en langsiktig løsning for innbyggerne i de 4 landsbyene.

Under veiledning fra Slatina ble vannprøver av eksisterende brønner tatt, og det viste seg at de inneholdt blant annet koliforme bakterier og streptokokker. Etter mye jobbing og tålmodighet ble arbeidet igangsatt og til slutt var 4 nye brønner anlagt i de 4 landsbyene.

SI Slatina har blitt vennskapsklubb til Arendal-Grimstad og kommer med stadig nye forslag til samarbeidsprosjekter som de ønsker å gjennomføre. For tiden er det helserelaterte prosjekter, bl.a. seksualundervisning for unge kvinner og menn, og prosjekter som satser på at kvinner skal få bedre utdanning.

SI Slatina har også blitt gode på rapportering og informasjon, og Arendal-Grimstads Romania-komité står på for å skaffe inntekter til de nye prosjektene.

Vann styrer verden

Nesten halvparten av verdens befolkning bor i områder som kan rammes av vannmangel minst en måned i året, viser en FN-rapport fra mars 2018. Innen 2050 kan tallet øke til 5,7 milliarder.

VISSTE DU AT...

- Over 70 prosent av jordens overflate er dekket av vann. Kun 2,5 prosent er ferskvann.
- Verdens vannforbruk antas å øke med ca. 50 prosent de neste tiårene grunnet befolkningsvekst og økende levestandard. Rent vann blir dermed en stadig knappere ressurs.
- Det stigende globale vannbehovet vil kreve investeringer på nærmere 800 milliarder dollar i året frem mot 2020. Det er nesten like mye som man forventer vil bli investert i den globale offshoreindustrien.
- FN har beregnet at omtrent 1 milliard mennesker ikke har tilgang til rent drikkevann. 2,5 milliarder mennesker har ikke tilfredsstillende sanitærforhold.
- Kvinner i Afrika går i gjennomsnitt 6 kilometer om dagen for å hente drikkevann.
- FN har beregnet at et menneske trenger 20-50 liter vann om dagen for å dekke grunnleggende behov for drikke, personlig hygiene og renhold.
- I Norge forbruker hver person i gjennomsnitt 200 liter vann om dagen.

Kilde: <http://www.nrva.no/>

Det globale vannforbruket har økt jevnt over mange år og vokser fortsatt med rundt én prosent i året. Ifølge rapporten er det ventet at forbruket vil øke kraftig i takt med befolkningsvekst, økonomisk utvikling og nye forbruksmønstre. Det økende behovet for vann vil i stor grad komme i land med raskt voksende økonomier, heter det i rapporten. Samtidig fører klimaendringer til at våte områder blir våtere, mens tørre områder blir tørrere.

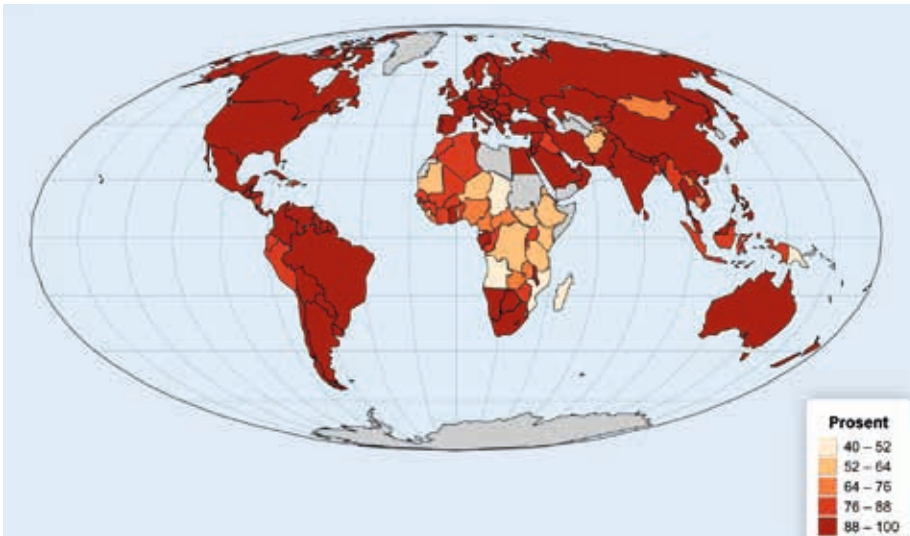
Vann er selve kilden til liv og forutsetningen for all menneskelig aktivitet. Kampen om å kontrollere vannet er helt sentrale stridsspørsmål. Vann er blitt en viktig del av politiske konflikter, som for eksempel i områdene rundt Nilen og på Vestbredden.

VANNKONFLIKT I MIDTØSTEN

Fordelingen av grunnvannsressurser er et viktig element i den politiske konflikten mellom Israel og palestinerne i Gaza og på Vestbredden. Midtøsten sliter med mangel på ferskvann. Etter okkupasjonen av de palestinske områdene i 1967, har Israel sittet med kontroll over det verdifulle grunnvannet under Vestbredden, som dekker ca. en tredjedel av Israels vannbruk. Det ble innført streng regulering på palestinsk vannbruk. Rundt 80 prosent av grunnvannet brukes av Israel, og vannbruk per israelsk innbygger er ca. fire ganger så høy som per palestiner.

Israel har sørget for gode kunstige vannkanaler til jordbruket og til innbyggernes forbruk. Samtidig har

VANN: Kartet viser andel av befolkning med tilgang til rent og trygt vann.
(Grafikk: FN-sambandet/statistikk)

palestinere bare om lag 60-70 liter per person per dag (inkludert vann til jordbruk og industri), som er av det laveste i verden og langt under WHO's minstestandard på 100 liter om dagen.

FLERNASJONALE ELVER – EN KILDE TIL STRID

– Forholdet mellom Egypt, Sudan og Etiopia påvirkes i stor grad av kampen om Nilen. Siden mange elver er flernasjonale, skaper bruken av dem ofte strid mellom stater, sa professor Terje Tvedt ved Universitetet i Bergen til Dagsavisen i 2014. Han er Norges mest profilerte forsker på vannkonflikter.

– Det som gjør vann til en så spesiell ressurs, er at den er bevegelig, sa Tvedt. Elver krysser grenser, og alle som bor langs elva er i et gjensidig avhengighetsforhold. 15 land er avhengig av det vannet som renner i Eufrat, Tigris og

Jordan. Det betyr også at landene må bli enige om hvordan vannet i elva kan og skal brukes. Om noen forurensrer vannet, demmer det opp eller leder det på avveier, vil det ramme alle dem som lever langs elva.

VANN SOM VÅPEN

Vannkonflikter er sammensatte.

– Vann kan brukes direkte som et våpen ved at viktig infrastruktur ødelegges. Demninger kan for eksempel åpnes og oversvømme byer. I Afghanistan er drikkevannskilder blitt forgiftet i terrorangrep. Vannforsyning, kloakksystem og elektrisitet er gjerne det første som bombes i stykker eller saboteres, og dette rammer først og fremst sivilbefolkningen i en væpnet konflikt, sier Norges Røde Kors. Den som har makten over vannet kan også styre utviklingen.

Ulike former for vannmangel

Da den populære turistdestinasjonen Cape Town i Sør-Afrika i fjor kom inn i en alvorlig vannkrise, ble det tydelig at også moderne storbyer kan rammes. Også byer i India og i California i USA er blant urbane områder i verden som er utsatt for vannmangel.

Samtidig er mangelen på rent vann for befolkningen størst i de fattigste landene i Afrika. Vannmangel finnes i to ulike former; økonomisk vannmangel og fysisk vannmangel.

Mens fattige land med lite infrastruktur ofte lider under økonomisk vannmangel, kan fysisk vannmangel også ramme urbane og relativt velutviklede områder.

– I mange land i Afrika har man en økonomisk vannkrise, som innebærer at man egentlig kan ha mye vann i området, men ikke penger til å lage infrastruktur til å utnytte vannet. I andre områder opplever man en fysisk vannkrise, som i Cape Town, på vestkysten av USA og i store byer i Asia. Der er det for lite vann i området i forhold til vannforbruket, og reservoarene går tomme.

Kilde: Dagsavisen.

USA: Tørke i California. (Foto: Time.com)

Søke støtte til vannprosjekter

Klubber som har prosjekter relatert til vann, kan søke Unionen om penger. Søknadsfrist er 1. mai 2019.

Vannprosjektet i Moldova er avsluttet, men Norgesunionen har penger igjen på kontoen «Go for Water».

Disse pengene (73.600 kroner) skal brukes på prosjekter som har med vann å gjøre. Klubber som ønsker å søke disse midlene søker til unionen innen 1. mai.

Søknad sendes på e-post til post@soroptimistnorway.no

Lill Bjørvik - Norgesunionens første og eneste vannambassadør

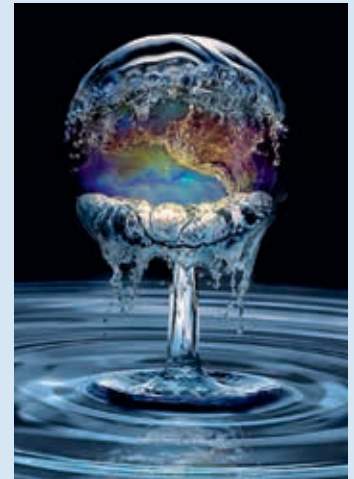
Tatt opp i Mo i Rana Soroptimistklubb 1984

Larvik Soroptimistklubb fra 1985

Bosted: Stavern

Yrke Bibliotekkskonsulent

Er programansvarlig i klubben

Soroptimistprofilen

Det var en gang ... Det begynner å bli en stund siden, men det var altså en gang en føderasjonspresident som het Mariet Verhoef-Cohen (2007-2009). Hun valgte som sitt motto 'Soroptimists Go for Water'. Lite skjedde i Norge. For å dra i gang en satsing lokalt her i landet, vedtok Norgesunionen i 2009 å opprette en funksjon som Vannambassadør.

Og det er her jeg kommer inn. I 2009 ble jeg forespurgt om jeg kunne tenke meg å være denne.

Men hvordan gripe saken an? Først må man i hvert fall få klubbene til å tenke 'vann'. *Soroptima* kom med 10 nummer i året på det tidspunkt, så det brukte jeg heftig. Noe om vann i hvert nummer.

I tillegg laget jeg noen «vannark» til L&R-møter og noen infoark direkte til klubbene. En brosjyre ble også laget og sendt til alle klubber. I tillegg ble det laget en nettside som skulle registrere klubbtiltakene.

Noen klubber ble inspirert og satte i gang og laget mindre eller mer ambisiøse prosjekter. I tillegg ble det laget et fellesprosjekt: 'Water for Life: Bruk av vannrensningsfilteret LifeStrawFamily' i Moldova.

Først ble det samlet inn penger i et par-tre år. I alt bidro 38 klubber til fellesprosjektet. I 2012 ble så 500 LifeStrawFamily-enheter (LSF) sendt til 4 klubber i Moldova for distribusjon og opplæring av brukerne. Et estimat på hvor mange som nøt godt av vannrensningsfilteret var ca. 4200 personer.

Til tross for at prosjektet ble ansett som vellykket, ble det for krevende å innføre LSF til Moldova. Det siste året ble det derfor gitt støtte til rensing av brønner og renovering av vanntårn.

VANNDRING PÅ VERDENS VANNDAG

Siden Vannambassadøren hører hjemme i Larvik, tok Larviksklubben initiativ til å følge føderasjonspresidentens oppfordring og laget et arrangement som de kalte 'Soroptimists Go for Water' og reklamerte med 'Go for Water – bokstavelig talt'.

Siden 2010 har Larvik derfor markert FN-dagen Verdens vanndag 22. mars. Svært mange kvinner og barn må gå 6-7 km daglig, med 20 kg vann på hodet, for å hente rent drikkevann til familien. Og det er det vi gjør også – men uten vann på hodet. Vi har utvidet konseptet litt år for år, med bål og gratis pølser og noen ganger kake. Det kommer litt an på hvor turen går.

HVOR ER VANNSATSINGEN NÅ?

Det er morsomt å registrere at Mariet Verhoef-Cohen, som nå er SI president, holder fast på sitt engasjement når det gjelder vann, og at hennes president-appell for 2017-2019 er 'Women, Water and Leadership'.

Først må man i hvert fall få klubbene til å tenke 'vann'

Historie fra kvinners perspektiv

På det nasjonale Kvinnemuseet på Kongsvinger møter de besøkende et vell av kvinnehistorier. Gjenstander, klær, leker og foto etter kjente og ukjente kvinner forteller om mangfoldige liv.

LEK FOR LIVET: Den perfekte utstillingen å besøke for barnefamilier og besteforeldre med barnebarn. (Foto: Bård Løken)

I ALL OFFENTLIGHET: Kvinnenes krigshistorie er et glemt kapittel i den store fortellingen om 2. verdenskrig. (Foto: Bård Løken)

BOHEMKAKE: I Kvinnemuseets hage er det hyggelig å nyte en kaffekopp og husets egen bohemkake på fine sommerdager. (Foto: Mona Holm)

Kvinnemuseet har tre faste utstillinger. *I all offentlighet* forteller historiene om norske kvinners små og store skritt for å ta plass i offentligheten. Fortellingen begynner på 1840-tallet og går fram til vår egen tid. *Lek for livet* viser gjennom en stor samling historiske leker og aktiviteter hvordan jenters og gutters barndom formes gjennom lek. I *Din Dagny* møter publikum bohempforfatteren Dagny Juel, som vokste opp i huset hvor Kvinnemuseet er.

MAKELØS: Klesdesign av Kristin E. Halkjelsvik. (Foto: Vibeke Olsen)

BEDRE SAMFUNNSUTVIKLING

Kvinnemuseet åpnet i 1995 som et opprør mot tradisjonelle museers manglende inkludering av kvinners historie. Kvinnemuseets mål ble å dokumentere, formidle og forske på norske kvinners liv og virke.

«Det ble formulert en visjon om at museet skal bidra til en bedre samfunnsutvikling. To år senere fikk Kvinnemuseet status som et nasjonalt museum, og siden 2004 har museet hatt ansvar for det norske Museumsnettverket for kvinnehistorie» sier museumsleder og konservator Mona Holm. Museet har også vært drivkraft i etableringen av den internasjonale organisasjonen, *The International Association of Women's Museums*, fra oppstarten i 2008. «I dag har vi om lag 80 søsterinstitusjoner rundt om i verden» forteller Holm.

INSPIRERENDE HÅNDARBEID

Sommerutstillingen i 2019 er et samarbeid mellom designeren Makeløs, Kristin E. Halkjelsvik, og flere lokale husflids- og håndarbeidsinteresserte.

«Mitt mål er å inspirere folk til å ta vare på de gamle skattene som kvinnehåndarbeidet er og til å gjenbruke dem i egne unike antrekk» sier designeren.

I *Duket for forundring. På sporet av den myke historien* deler Halkjelsvik sin begeistring for gjenbruk av gammelt håndarbeid og strikkedesign. Hun viser egne Makeløs-kreasjoner og stylede antrekk fra norske designere. Halkjelsvik blander gamle broderier, tyll og høye hæler på catwalken. Et av hennes signaturuttrykk er å forvandle gamle broderte duker til kjoler og skjørt.

«Hun elsker å bruke Art-Nouveau-broderier i sine kreasjoner, og vi gleder oss til denne spennende utstillingen» avslutter Holm.

Dobbel glede fra Strand

Strand Soroptimistklubbs lokale prosjekt: Dobbel glede til jul.

Lokalmiljø, gjenbruk og synlighet var de viktigste stikkordene da Strand Soroptimistklubb i november gjennomførte sitt første lokale prosjekt. I alle år har klubben gitt penger til sentrale prosjekt, men hva med vårt nærmiljø og med kvinnene her som strevde med å få endene til å møtes?

Vi hadde lenge snakket om hvordan vi kunne bli mer synlige. Bøssebæring under TV-aksjonen og salg av lilla sløyfer på Strandadagene, var ikke nok. Et gjenbruksmarked ble svaret. Klær, sko og leker ble samlet inn fra barnehager, venner og venners venner.

I november arrangerte vi et klesmarked der vi først og fremst solgte klær til kvinner og barn. Salget gikk godt, men vi hadde mye igjen. En lokal organisasjon som driver innsamling til en landsby i Ukraina, overtok restlageret.

Overskuddet fra markedet på ca NOK 24.000 ble, sammen med bidrag fra lokalt næringsliv, brukt til gaver og opplevelser for kvinner og barn, formidlet av det lokale NAV-kontoret.

Dobbel glede ble det utvilsomt, gjennom billige klær og leker på gjenbruksmarkedet og overraskende julegaver til kvinner og barn i lokalmiljøet. Synlighet ble det også, og nå

GJENBRUKSMARKED: Prosjektkomitéen Janniken N. Stålesen, Gina Jones og Linn Beate Jøssang. Plakaten er spesiallaget for prosjektet av vår lokale kunstner Renate Hermansen Fiskå.

prøver vi å spinne videre på dette, ved bl.a å la et av klubbmøtene være et åpent møte, og gjøre gjenbruksmarked om til et årlig prosjekt for oss.

Bli med på å feire vårt 100-års jubileum!

I 2021 er det 100 år siden Soroptimist International – en sammenslutning for yrkeskvinner – ble etablert i Oakland, California.

I dag er det klubber i 122 land med totalt ca. 75.000 medlemmer, og i 2021 skal vi feire vårt 100-års jubileum.

DET PLANLEGGES STORSTILT FEIRING FLERE STEDER I VERDEN. BLI MED DU OGSÅ!

Soroptimist International of the Americas arrangerer en stor feiring i San Francisco 1-3 oktober 2021. Sett av datoen allerede nå.

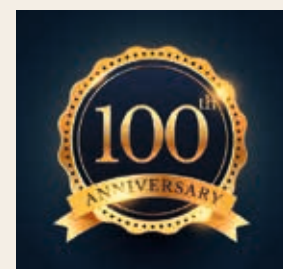
Soroptimist International of Europe (SIE) skal også arrangere en

jubileumsfeiring før konferansen (22nd Kongress) som planlegges i Krakow, Polen fra 2-4 juli 2021. Mer informasjon kommer.

Det forventes at alle unionene bruker anledningen til å markere Soroptimismen offentlig.

SIE skriver på nettsidene sine: «Som den største globale sammenslutning for yrkeskvinner og også en av de eldste, er Soroptimist International fortsatt moderne og levende. Jubileet vil være en perfekt mulighet

til å minne både oss selv og det bredere publikum om våre prestasjoner og våre internasjonale forbindelser til beslutningstakerorganisasjoner.»

VI FEIRER Kvinnedagen

Den internasjonale Kvinnedagen, 8. mars,
er en viktig dag for Soroptimister over hele verden.

Dagen skal brukes for å feire kvinners sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske prestasjoner.

Den er også viktig for å rette ekstra oppmerksomhet mot områder i samfunnet der det fortsatt trengs handling for å oppnå likestilling mellom menn og kvinner, både i Norge og globalt. Verdens økonomiske forum har spådd at hvis vi fortsetter i dagens tempo, vil likestilling i arbeidslivet ikke være oppnådd før om over 200 år! I følge FN sitt 5. bærekraftsmål, må alle land ha som mål å endre på dette.

SOROPTIMISTER FEIRER

Soroptimistklubber i Norge og i utlandet markerer dagen gjennom arrangement som øker synlighet og setter fokus på kvinners og jenters rolle i samfunnet.

Noen holder fellesmøter sammen med andre klubber, eller med andre

organisasjoner slik som Sanitetsforeningen og Inner Wheel. Andre arrangerer offentlige møter eller deltar i lokale markeringer i kommunen.

OVER HUNDRE ÅR

For 110 år siden – i 1909 – ble den første nasjonale Kvinnedagen arrangert i USA. Den internasjonale dagen ble vedtatt året etter på Sosialistinternasjonalens konferanse i København, der over 100 kvinner fra 17 ulike land deltok. Dagen ble etablert for å hedre bevegelsen for kvinners rettigheter, og for å bygge opp støtte for allmenn stemmerett for kvinner. Etter FNs internasjonale kvinneår i 1975 ble dagen i 1977 gjort til FN-dag som en av organisasjonens årlige merkedager.

SKRIV RAPPORT

Uansett hva klubben din gjør for å markere 8. mars, er det viktig å dokumentere det.

▲ **8. MARS MARKERING:** Sandnes Soroptimistklubb markerer 8. mars hvert år ved å legge ned blomster på minnesmerket til Elise Ottesen-Jensen, f.2.1.1886 i Sandnes, som var en norsk-svensk seksual opplyser og journalist som kjempet hardt innen kvinnekamp og feminisme.

Programansvarlig i Norgesunion, Oddveig Stevning, sier at alle aktiviteter som kan kobles opp mot et prosjekt bør avsluttes ved en programfokusrapport (PFR).

«Det er egne skjema for PFR, og du finner dette på SIE hjemmeside, under 'PFR',» forklarer Oddveig. «Du kan også finne lenken via 'Prosjekter' og 'PFR' på Norgesunionens hjemmeside. Det finnes en hjelpeside på SIE hjemmeside, under 'Downloads', som også kan være til hjelp under registreringen.» Mer informasjon om PFR finnes Soroptima, utgave 2/2018.

Husk også å skrive en artikkel til klubbens nettside og del på Facebook.

Norsk Soroptimist i SI styret

Kirsti Guttormsen, tidligere president for Norgesunionen, er valgt inn som styremedlem i Soroptimist Internasjonal.

Soroptimist International (SI) omfatter soroptimister i alle de fire føderasjonene verden over: Americas, Great Britain & Ireland, Europe, og South West Pacific. De arbeider for vår felles visjon om at kvinner og jenter skal kunne nå sitt potensiale, realisere sine drømmer og ha en likestilt stemme i sine samfunn, et samfunn som bygger på fred.

Soroptimist International på globalt nivå fokuserer særlig sitt arbeid på påvirkningsarbeid – å være en global stemme for kvinner – og da særlig opp mot FN. Andre viktige oppgaver er blant annet å

kommunisere vårt arbeid eksternt og til medlemmene, arrangere Soroptimist International Convention og å markedsføre og gjennomføre prosjektet, *SI presidentens appell*.

– Jeg ble valgt inn som styremedlem i SI fra 1. januar 2019, som ett av 11 styremedlemmer, sier Kirsti. Hver av de fire føderasjonene velger hver to kandidater til styret, i tillegg er SI president, SI kasserer og SI Director for Advocacy (ansvarlig for påvirkningsarbeid) medlemmer av styret.

Selv om man er nominert av en føderasjon, representerer man ikke føderasjonen. Ethvert styremedlem skal ta hensyn til hva som vil være best for hele organisasjonen globalt.

– Jeg tror dette perspektivet er viktig for å få gode løsninger. Samtidig er det viktig for oss å fange opp hva som opptar medlemmene som jo er grunnfjellet i organisasjonen.

Utover styrevervet, deltar hvert styremedlem i komitéarbeid.

– For min del er jeg med i Governance Committee som har ansvar for å oppdatere regelverk og se til at styrets arbeid skjer iht regelverk og strategiske planer, sa hun.

– Jeg er også med i en komité som jobber med en mulig digital plattform for bedre kontakt mellom SI sine lobbyister og medlemmene og medlemmene imellom.

– Styret og komitéene er godt i gang med sitt arbeid for 2019, sier Kirsti. – Jeg er glad for å ha fått denne muligheten til å arbeide for våre felles soroptimistmål.

SI inviterer til Kuala Lumpur

Den 21. Soroptimist International Convention holdes 18-21 juli, 2019 i Kuala Lumpur, Malaysia. Kom og bli kjent med soroptimister fra hele verden!

Temaet for årets konferanse er: *'Soroptimists Enable a Sustainable World: Global Connections, Empowered Women'*, som kan oversettes til: 'Soroptimister arbeider for en bærekraftig verden, globalt samarbeid og selvstendige kvinner'.

Dette er en flott mulighet til å lære mer om saksområder soroptimister er opptatt av. Programmet gir løfter om lidenskapelige foredragsholdere og panellister, nye ideer og løsninger, og inspirerende perspektiver på fremtiden for kvinner og jenter. Arrangørene lover en unik og minneverdig konferanse, med gjestfrihet som en viktig ingrediens.

Følg arrangementet på Facebook - 21st Soroptimist International Convention 2019 KL

Mer informasjon og registrering på <https://siconventionkl2019.org>

Kjøp Lilla Sløyfer – Stopp Menneskehandel!

Menneskehandel:

Vår tids slavehandel.

Menneskehandel:

Utnytting og prostitusjon.

Menneskehandel: Rammer kvinner og barn hardest.

Å bekjempe menneskehandel/trafficking er en del av Norgesunionens strategiplan 2015-2019. Det ligger også inne i SI sitt langsiktige mål for kvinner: 'Education and Leadership'.

Hensikten med salget av Lilla Sløyfer er å opplyse om menneskehandel, synliggjøre at soroptimister tar avstand fra dette og samtidig skaffe inntekter til unionens arbeid i Moldova og til unionens forebyggende arbeid mot menneskehandel i Norge. Salget av sløyfer har pågått siden 2008.

Sløyfene selges for kr 50,- pr. stk. Klubber som bestiller Lilla Sløyfe-materiell, blir fakturert for antall sløyfer + porto for postsending. Involver hele klubben i salget – det gir resultater!

ET LITE TIPS

– OPPRETT VIPPS!

Fram til 30. september 2019 kan sløyfemateriell bestilles fra Karin Dahlberg Pettersen, Halden Soroptimistklubb, på e-post:

kdpnorway99@gmail.com.

For mer informasjon, søk etter 'Lilla sløyfe' på vår interne nettside.

Vi oppfordrer alle klubbene til å støtte Norgesunionens prosjekt!

Kjøp en Lilla Sløyfe og vis at du tar avstand fra handel med mennesker!

Returadresse:
Norsk Soroptima
v/Lianne Olsen
Ullandhauggate 7
4307 SANDNES

Historisk Veiviser, Svalbard

Den fjerde utgaven av Historisk Veiviser for Svalbard er kommet. Dette er Svalbards Hvem, Hva, Hvor og Når. Her finnes det meste som har skjedd, datert, og i 276 oversiktlige emner. Ingen bilder. En god oppslagsbok.

Kr. 400,- + porto

Karl Hålem
Longyearbyen - Svalbard
HISTORISK VEIVISER
4. utgave - 1. januar 2019

Kan bestilles hos
kariholm@online.no
eller hos din
bokhandler.

Soroptimisthilsen
fra Kari i Narvik.
Medlem i Harstad
Soroptimistklubb

HVA SKJER?

2019:

26.-28. april Landsmøte og representantskapsmøte 2019 Fredrikstad.

1. mai Frist for å søke om midler til vannprosjekt.
Se intranettet for mer informasjon.

9.-12. mai Internasjonalt møte om 'Women, Water and Leadership',
Sofia, Bulgaria.

17.-21. juli Soroptimist International Convention 2019 Kuala Lumpur.

TRYSIL 25 ÅR

Trysil Soroptimistklubb feirer 25-års jubileum, lørdag 28. september 2019. Det blir også distriktsmøte for distrikt Øst 2 samme dag i Trysil. Kontaktperson er president Anne Grethe Næverdal Adolfson, agna54@gmail.com, tlf 952 15 287. Velkommen til Trysil!

LITT PRAKTISK

De neste utgavene av Soroptima skal handle om kvinner og miljø.

Er det noen som har innspill til saker å skrive om, tips oss på soroptima@soroptimistnorway.no. Ta gjerne pennen (eller PC'en) fatt og skriv selv. Det setter vi pris på.

Neste utgaven kommer 15. juni. Fristen for å sende inn stoff til oss er **1. mai 2019**.

Har du et bilde til artikkelen? Et godt bilde kan si mer enn mange ord, og er med og hever leseglede og opplevelse. Derfor er det viktig at innsendte bilder er av en viss kvalitet. Størrelse på filene bør være fra noen MB (megabyte) og oppover. I utgangspunktet ønsker vi så store bilder som mulig, så kan vi heller krysse bildene i produksjon.

AKTUELLE NETTADRESSER

Stoff til Soroptima sendes til soroptima@soroptimistnorway.no

SI Norgesunionen nettside
www.soroptimistnorway.no

Soroptimist International
www.soroptimistinternational.org

Rapportering av prosjekter
<http://www.soroptimisteurope.org>

Europaføderasjonen
www.soroptimisteurope.org

Soroptimist Project Matching
www.soroptimistprojects.org

Fokus:
www.fokuskvinner.no

FNs kvinneorganisasjon:
www.unwomen.org

FN-sambandet:
www.fn.no

SJEKK ADRESSEN DIN

Etter hver utsendelse av *Soroptima* får vi en del blader i retur, grunnet feil adresse. Det er synd at ikke alle medlemmer får bladet sitt.

Vi oppfordrer hver enkelt medlem til å sjekke adressen sin i medlemsregisteret, og melde fra til sekretæren i klubben hvis adressen er feil. Endrer du adresse, gi beskjed straks til din klubbsekretær.

Medlemsregisteret finner du på <https://soroptimistnorway.no/>. Velg 'Logg inn' for å komme til intranettet. Klikk da på Klubbområde > Medlemmer for å finne din klubb. Klikk på navnet ditt for å sjekke informasjonen som er lagret om deg.

ANNONSEPRISER

Helside - kr. 2.800,-
1/2 side - kr. 1.400,-
1/4 side - kr. 700,-
1/8 side - kr. 350,-

